

ISLAMSKA ZAJEDNICA U
BOSNI I HERCEGOVINI

VIJEĆE KONGRESA
BOŠNJAČKIH
INTELEKTUALACA

BOŠNJAČKA ZAJEDNICA
KULTURE "PREPOROD"

BOŠNJAČKI INSTITUT –
FONDACIJA ADIL
ZULFIKARPAŠIĆ

HO "MERHAMET" MDD

FONDACIJA "POPIS 2013."

Branilaca Sarajeva 30.

Tel: +387 (33) 444-078

Fax: +387 (33) 226-511; 215-665

Broj: 01-05/13

Datum: 25.04.2013. godine

n/r Zdenko Milinović

Direktor

Agencija za statistiku BiH

Predmet: Otvoreno pismo u vezi sa predstojećim popisom stanovništva u Bosni i Hercegovini

Poštovani,

Fondacija "POPIS 2013." ima za cilj na pozitivan način pružiti podršku odgovornim za provođenje predstojećeg popisa, te doprinijeti javnom informisanju građana o različitim aspektima predstojećeg popisa stanovništva u Bosni i Hercegovini. Međutim, imajući u vidu Vaše nadležnosti i odgovornosti, kao i nedavne "zaključke" Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Fondacija "POPIS 2013." – koju su osnovale najznačajnije Bošnjačke institucije, smatra nužnim da se obrati Vama, ali i bosanskohercegovačkoj javnosti u vezi sa aktualiziranim pitanjima bitnim za cjelokupan proces Popisa stanovništva i domaćinstava u Bosni i Hercegovini.

Naime, na 46. sjednici Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, održanoj 16. marta 2013. godine, usvojeni su "zaključci" kojima se grubo krši Zakon o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u Bosni i Hercegovini 2013. godine. Osim toga, "zaključci" Vijeća ministara Bosne i Hercegovine usvojeni su bez pravnog osnova i u potpunoj suprotnosti sa odredbama Zakona o statistici Bosne i Hercegovine, kao i čitavog niza međunarodnih i europskih standarda i praksi u domenu statistike i popisa uopće. Njihova primjena može ugroziti provođenje predstojećeg popisa i vodit će stvaranju potpuno pogrešne statističke i popisne slike Bosne i Hercegovine, te smo primorani ovim putem jasno iznijeti i naše stavove:

- a) Kada je problematika "*bosanskohercegovačkog državljanstva*" u pitanju (pitanje 19) ponuđena rješenja moraju biti isključivo u skladu sa Zakonom o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u Bosni i Hercegovini 2013. godine, i moraju biti skladu sa europskim standardima koja predviđaju isključivo *državno državljanstvo*.
- b) Kao i za sva druga pitanja i za pitanja 24-26 (etnička/narodna pripadnost, vjeroispovijest i maternji jezik) moraju se čitati ponuđeni modaliteti (odgovori). Popisivač ne smije sugerisati odgovore ali je nužno da pročitaju ponuđeni odgovore. Neophodno je da popisivač ponudi čitanje ponuđenih odgovora građanima pa neka oni sami odaberu da li to žele ili ne. Ovo može biti riješeno kroz Uputstvo za popisivače u kojem bi se jasno navelo da je popisivač dužan "*ponuditi čitanje modaliteta građanima prilikom izjašnjavanja na ova pitanja*". Napominjemo, da čitav niz socioloških istraživanja, metodologija Eurostata, ali i uobičajena praksa prilikom ispitivanja ovog tipa, ukazuje da se čitanjem ponuđenih modaliteta značajno smanjuju greške prilikom prikupljanja podataka, rasipanje rezultata, te se dobijaju značajno precizniji odgovori. Imajući na umu ukupno uređenje Bosne i Hercegovine, ova pitanja imaju važnu ustavima i zakonima definisanu ulogu, te njihov značaj i postpopisni uticaj ne smije biti zanemaren.

- c) Odluka Vijeća ministara da se šifrnici usvoje nakon popisa za bošnjačke institucije u cjelosti je neprihvatljiva, a posebno ako se ima na umu da u trenutnom prijedlogu šifrnika modaliteti *Bošnjak* i *Musliman* nisu objedinjeni pod jednu šifru (kao npr. Jevreji i Židovi ili Romi i Cigani). Kao što je dobro poznato statističkim institucijama u Bosni i Hercegovini, a u skladu sa međunarodnom praksom i preporukama UN-ECE i Eurostata, jedan narod (etnijska) može imati koliko želi različitih imena i sve dok se "*etnicitet (etnička pripadnost) odnosi na kulturnu praksu i nazore određene zajednice ljudi koja ih odvajaju od ostalih zajednica*", neophodno ih je objediniti u jedan statistički skup i pod jedno ime. Sve drugo predstavlja vještačko i sporno razdvajanje jednog naroda i opasnu manipulaciju popisnim rezultatima. Neshvatljivo je da etnička skupina Bošnjaka, koja je kroz historiju bila primorana da se izjašnjava "nametnutim" imenima, danas kada je konačno i ustavno vratila svoje narodno ime, mora to dokazivati i objašnjavati, te ukazivati na jasne i očigledne pokušaje statističke manipulacije podacima. Na koji način će se pratiti svi bitni demografski i socio-ekonomski trendovi ukoliko se zlonamjerno i vještački jedan narod sada podjeli na *Bošnjake* i *Muslimane*? Bošnjaci danas i Muslimani do septembra 1993. godine su jedan te isti narod, nisu dva naroda! Smatramo da ne postoji nikakvo statističko i demografsko utemeljenje za stav Agencije za statistiku, te format predloženog šifrnika. Ovdje je važno napomenuti i to da su bošnjački predstavnici u statističkim institucijama, te popisnim tijelima – posebice Centralnom popisnom birou, jednoglasno bili protiv ovog rješenja šifrnika, te je neprihvatljivo da stavovi zvaničnih predstavnika jednog naroda po ovom pitanju nisu uvaženi. Apsolutno je neprihvatljiva očigledno tendenciozna namjera da se šifrnici usvajaju nakon popisa. Na ovaj način ugrožava se integritet popisa i dovodi u pitanje učešće značajnog dijela građana u popisu.
- d) Uzimajući u obzir ukupne odnose u Bosni i Hercegovini, od izuzetne je važnosti osigurati transparentan i zakonit rad svih tijela tokom implementacije popisa. Odnosno, neophodno je osigurati mehanizme koji će onemogućiti bilo kakve zloupotrebe i manipulacije popisom, popisnom građom, unosom i obradom podataka, te radom na lokalnoj/općinskoj razini. Ovo se posebno odnosi na proces imenovanja članova Popisnih komisija lokalne samouprave, instruktora i popisivača. Struktura ovih tijela u svim općinama u Bosni i Hercegovini mora reflektovati strukturu stanovništva po popisu iz 1991. godine bez izuzetka, te obuhvatiti predstavnike svih konstitutivnih naroda i ostalih.
- e) Na kraju, svim državljanima Bosne i Hercegovine mora se omogućiti popis u općinama u kojima su imali prebivalište 1991. godine i tamo namjeravaju živjeti, bez obzira gdje se trenutno nalaze.

U konačnici, važno je naglasiti da svi učesnici u predstojećem popisu u Bosni i Hercegovini, a posebno predstavnici Upravnog odbora Operacije međunarodnog monitoringa za Popis stanovništva i domaćinstava u Bosni i Hercegovini, moraju uvažavati stavove i pozicije temeljnih bošnjačkih institucija, predstavnika Bošnjaka u statističkim i popisnim tijelima, te stavove Federalnog Zavoda za statistiku.

Neuvažavanje stavova Bošnjačkih predstavnika u popisnim tijelima – posebice u Centralnom popisnom birou, ali i Fondacije "POPIS 2013." – osnovane od strane najznačajnijih Bošnjačkih institucija, u potpunosti je neprihvatljivo i može cjelokupan proces voditi na kolosijek koji će onemogućiti učešće bošnjačke populacije u predstojećem popisu.

S poštovanjem,

Predsjednik Upravnog odbora
Fondacije "POPIS 2013."

dr Tarik Zaimović